

Swedbank Robur Ethica – goda exempel

20100630

Med fondfamiljen Robur Ethica vill vi erbjuda våra kunder placeringar i företag, som på ett trovärdigt sätt visar att de kan hantera sina sociala, etiska och miljömässiga risker. Vi söker också efter de företag som förmår ta vara på de affärsmässiga möjligheterna i detta och som driver utvecklingen framåt. Många av de bolag som ingår i Ethica-fonderna har ganska nyligen påbörjat sin resa och har det mesta av arbetet framför sig. I denna process är det viktigt med förebilder och föregångare. Därför vill vi här särskilt lyfta fram de bolag som:

- Har ett tydligt förhållningssätt till de mest kritiska hållbarhetsfrågorna.
- Är pionjärer genom att stödja externa initiativ och driver utvecklingen i branschen.
- Arbetar affärsdrivet eller utvecklar produkter/tjänster för en hållbar samhällsutveckling.
- Har långsiktiga åtaganden och affärsstrategiska mål som omfattar hållbarhet.
- Uppvisar ett starkt ledarskap genom att styrelse och ledning intar ett ansvarsfullt förhållningssätt.
- Redovisar tydligt positiva resultat över tiden.
- För en strukturerad och aktiv dialog med sina intressenter och har en mer utvecklad extern redovisning.

Vissa branscher saknar fortfarande tydliga föregångare och förebilder, men det är vår förhoppning att detta ska ändras.

Bioteknik: Biovitrum
Bygg: JM, Skanska
Dagligvaror: -
Energi/Oljeprospektering: -
Fastighet: Castellum, Wallenstam, Wihlborgs
Finans: -
Gruv och metall: -
Dagligvaruhandel: -
Teknikhandel: -
Konfektionshandel: H&M, KappAhl
Investmentbolag: Hakon Invest
IT-konsulter: Tieto
Läkemedel: AstraZeneca
Media: Elanders
Medicinsk Teknik: Getinge
Mjukvara: -
Papper och massa: Holmen, Stora-Enso
Service: Poolia
Telekom: Ericsson
Teleoperatörer: -
Transport: -
Verkstad/Sällanköp ABB, Electrolux, SKF

Bioteknik

Biovitrum – livsviktig forskning och aktivt miljöarbete

Biovitrum forskar fram och tillverkar produkter som kan hjälpa människor till ett bättre liv med fokus på läkemedel för behandling av fetma, diabetes, inflammation och blodsjukdomar. Bolaget är ett av de få bioteknikbolag i Norden som bedriver ett systematiskt miljö- och arbetsmiljöarbete sedan flera år med miljöledningssystemet som bas. Bolaget visar även proaktivitet genom att nu inventera verksamhetens etikrisker med målet att ta fram en policy för mänskliga rättigheter.

Bygg

JM - föregångare inom hållbar fastighetsutveckling

JM har mycket goda förutsättningar att behålla sin ställning som ledande inom hållbar fastighetsutveckling. Under mer än 10 år har bolaget jobbat affärsstrategiskt med att integrera miljö och sunda hus i sitt kvalitetskoncept och har utvecklats till ett gott exempel i sin bransch. JM har genom sin storlek och renodlade fastighetsutveckling en unik möjlighet att genomföra sin vision i hela verksamheten och sätta en konsekvent hög miljöstandard i alla sina byggprojekt. Kundens hälsa, god arbetsmiljö och framtidsansvar är de värden som JM arbetar utifrån i sitt hållbarhetsarbete. JM har på ett tydligt sätt reagerat på klimatfrågan genom att systematiskt se över verksamhetens olika risker och möjligheter. Nu ser vi hur bolaget dessutom ökar sitt engagemang externt för att i samverkan uppnå nya mål på klimatområdet.

Skanska – affärsmässighet, riskmedvetenhet och starkt ledarskap

Skanska befinner sig i en högriskbransch, vad gäller såväl miljöpåverkan som sociala och affäretiska risker. I Skanskas fall ökar riskexponeringen av att bolaget har verksamhet i Latinamerika inom kundsegmenten olja & gas samt infrastruktur. Av ett bolag med Skanskas inriktning bör man förvänta sig en mycket hög riskmedvetenhet, att riskerna hanteras på ett systematiskt sätt i organisationen och ett uttalat och långsiktigt åtagande att minimera risker och maximera positiva aspekter. Vi bedömer att Skanska har byggt upp en stark strategi för hållbar utveckling, som omfattar allt detta. Skanska har haft en hel del dyrköpta erfarenheter genom åren, som har ökat fokus på hållbarhetsfrågor inom företaget. Idag är tydligheten stor både internt och externt, bland annat via Skanska nollvision på en rad kritiska områden. Arbetet är tydligt affärsdrivet och bolaget kan visa på affärsnyttan av ett gott anseende på sina respektive hemmamarknader. Vår bedömning är att Skanska genom sitt Green Initiative lägger nödvändigt och välriktat fokus på klimatfrågorna. Vikten av att kommunicera konkreta lösningar för energieffektivitet kan inte underskattas och vi tror att centrala initiativ som detta sänder en tydlig signal både internt och externt. Vi ser också hur Skanska börjat engagera sig mer i leverantörskedjan för att säkra både miljömässiga och sociala förhållanden.

Dagligvaror

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Energi/Oljeprospektering

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Fastighet

Castellum - engagemang och resultat

Castellum var ett av de första fastighetsbolagen att införa ett systematiskt miljöarbete och bolaget är fortfarande ett av de ledande. Arbetet ses som en sammanhållande faktor i den starkt decentraliserade koncernen och stor vikt läggs vid medarbetarnas engagemang i de olika dotterbolagen. Dotterbolagen ligger idag på en likvärdig nivå på miljöområdet och samverkar aktivt för att sprida kunskap och erfarenheter i koncernen. Bolaget arbetar systematiskt och kontinuerligt och goda resultat har uppnåtts över åren inom flera kritiska områden. Klimatfrågan hanteras inom ramen för ett väl etablerat arbete med energieffektivisering och val av förnybara energislag. Liksom för branschen i övrigt är det något oklart i vilken mån Castellum kontrollerar byggtreprenörers status vad gäller arbetsmiljö och anställningsförhållanden.

Wallenstam - hållbarhetsstrategi och unik satsning på förnybar energi

Wallenstam har under de senaste åren kommit långt med sitt miljöarbete, och goda resultat har uppnåtts inom samtliga områden. Under 2005 togs ett helhetsgrepp om hållbarhetsfrågorna som nu ligger under samma ansvarsområde och organisationen har kompletterats med en koncernövergripande hållbarhetssamordnare. Ett nytt system för att inventera och hantera miljöfrågor införs och bolaget har tagit nya initiativ inom energiområdet för att med så många olika medel som möjligt få ner förbrukningen. Wallenstam har tagit ett för branschen unikt initiativ på energiområdet genom dotterbolaget Wallenstam Energi som svarar för satsningen på förnybar energi. Inom fem år räknar bolaget med att kunna förse både den egna driften och de egna hyresgästerna med grön el, men även att kunna sälja till andra på marknaden. Nyligen offentliggjordes samarbete med Vattenfall kring en stor vindkraftspark i Hanöbukten. Liksom för branschen i övrigt är det något oklart i vilken mån Wallenstam kontrollerar underentreprenörers status vad gäller arbetsmiljö och anställningsförhållanden.

Wihlborgs - vitaliserat miljöarbete och systematisk energieffektivisering

Wihlborgs arbetar med förnyad kraft mot en ökad miljöanpassning av fastighetsbeståndet. Under 2007 anställdes en miljöansvarig och en rad nya initiativ togs. Framförallt energi & klimat är ett område som tilldelats ökade resurser och där övergripande beslut fattats under året. Till exempel har bolaget beslutat att övergå till grön el i hela beståndet och har även infört en miljöbilspolicy för både tjänste- och servicebilar. I grunden finns ett systematiskt arbete med effektiviseringsåtgärder. Vår samlade bedömning är att bolaget idag jobbar mycket strategiskt och dedikerat jämfört med tidigare och att det finns ett tydligt helhetsperspektiv på frågorna. Wihlborgs ligger i detta avseende i frontlinjen i den svenska fastighetsbranschen.

Finans

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Gruv och metall

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch.

Dagligvaruhandel

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Teknikhandel

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch.

Handel - konfektion

H&M – världsledande leverantörsarbete i en kritisk bransch

H&M har sedan problemen i leverantörskedjan i konfektionsindustrin i framför allt Sydostasien uppdagades för tio år sedan byggt upp ett omfattande system för kontroll av leverantörernas efterlevnad av deras principer för arbetsvillkor, arbetsmiljö och miljö. Bolaget rankas idag som ett av de världsledande t.o.m. av sina forna kritiker.

Naturligtvis finns det fortfarande konkreta problem i leverantörers och underleverantörers fabriker men H&M har ett system för att uppnå förbättringar. Under 2006 utvecklade bolaget dessutom sitt revisionssystem ytterligare genom att anställda fler specialutbildade kontrollanter, införa en ny modell för revision (vilket bland annat innebär mer tid hos varje leverantör) samt inleda extern tredjepartsrevision. Den hållbarhetsansvariga sitter i koncernens ledningsgrupp och sedan några år tillbaka publiceras även en omfattande hållbarhetsredovisning som hela tiden blir allt mer transparent kring status i leverantörsledet.

KappAhl – systematiska leverantörskontroller i samarbete

KappAhl noterades på börsen under våren 2006. Bolaget har sedan flera år tillbaka ett eget system för att kontrollera leverantörernas efterlevnad av bolagets uppförandekod. Bolaget har nu kompletterat de egna kontrollerna genom att gå in i BSCI, det europeiska samarbetsinitiativet för leverantörskontroller. KappAhl har även ett aktivt miljöarbete sedan flera år tillbaka och har ett miljöledningssystem certifierat enligt ISO 14001 för nästan hela verksamheten.

Investmentbolag

Hakon Invest – Aktivt ägararbete för hållbart värdeskapande

Hakon Invest har med sin tydliga inriktning mot handelssektorn möjlighet att arbeta fokuserat kring ett antal kritiska hållbarhetsfrågor. Samtliga innehav, med ICA i spetsen, är konsumentinriktade och tydligt exponerade för varumärkesrisker kopplat till hållbarhet. Vår bedömning är att Hakon Invest har en unik möjlighet att proaktivt styra sina innehav i en positiv riktning och att bolaget tagit på sig den rollen. Hakon Invest arbetar sedan ett par år utifrån en strategi att aktivt utveckla innehavens hållbarhetsarbete. Modellen bygger på att erbjuda stöd och gemensamma forum för att dela erfarenheter kring till exempel leverantörsfrågor. Bolagen har även fått hjälp att utarbeta egna hållbarhetspolicies där det inte redan funnits. Insamling av grundläggande nyckeltal från portföljbolagen har också inletts. Hållbarhetsfrågor ska även följas upp av Hakon Invests styrelserepresentanter. Bolagets strategi för hållbarhet i ägarutövandet utgör ett gott exempel i branschen.

IT-konsulter

Tieto – föredöme i lågriskbransch

Relativt övriga branscher har IT-konsultbolag låg risk vad gäller direkt påverkan på människor och miljö. Miljöbelastningen från den egna verksamheten är begränsad och huvuddelen av personalen är högutbildad. Trots detta finns det risker att hantera. Exempelvis har andelen anställda i lågkostnadsländer ökat väsentligt, vilket medför ökade risker. I en bransch där få bolag ens har ett hållbarhetsarbete utmärker sig Tieto välutvecklade helhetsansats för Corporate Responsibility. Tieto publicerade dessutom som enda bolag i branschen en miljöredovisning för 2005, som utvecklades till att även omfatta sociala frågor år 2006. Vår bedömning är att Tieto arbete ligger långt före branschens i stort och vi vill lyfta upp bolagets riskmedvetenhet och hållbarhetsarbete som ett gott exempel.

Läkemedel

Astra Zeneca – omfattande arbete i en uppmärksammas bransch

I jämförelse med alla andra Hälsovårdsbolag noterades på den svenska börsen är AstraZeneca i en egen klass vad gäller riskexponering och den höga klassen på det systematiska hållbarhetsarbetet. AstraZenecas arbete faller även väl ut i en internationell jämförelse. Bolaget rankas högt både inom det miljömässiga och sociala området, men tillhör framför allt ledarna på miljöområdet. AstraZeneca har utvecklat en global handlingsplan för hållbarhetsfrågor, ett eget styrsystem för miljö/hälsa/säkerhet som är infört i hela koncernen med tyngdpunkt på Sverige/Storbritannien/USA, har positiv utveckling för huvuddelen av miljönyckeltalen i tillverkningen, har utvecklat av system för kontroll av leverantörer och har forskning på sjukdomar för tredje världen. Policyer och ledningssystem för bioetik finns och bolaget redovisar statistik för djurförsök och har utvecklat nyckeltal för att följa och återgårdas brott mot marknadsföringsregler.

Media

Elanders – systematiskt och affärsmässigt miljöarbete

Elanders arbete med hållbarhetsfrågor ligger långt före sina branschkonkurrenters och bidrar till att minska riskerna för företaget. Elanders har arbetat med miljöfrågor i nästan två decennier. Merparten av koncernens produktionsenheter är miljöcertifierade och ett av dotterbolagen i Sverige är klimatneutralt. Elanders visar också att de har tagit vara på affärsmöjligheterna i branschen genom att marknadsföra miljöanpassade tjänster till sina kunder. Bolaget bedriver ett aktivt personalarbete med stöd av relevant policy. Efterlevnaden av företagets uppförandekod är en viktig fråga som vi avser att följa upp.

Medicinsk Teknik

Getinge – bolag i framkant i en bransch utan riktigt tydliga ledare

Bolaget säljer produkter som indirekt kan hjälpa människor till ett bättre liv. 80 % av anläggningarna är miljöcertifierade och fokus i arbetet ligger på produktrelaterade miljöfrågor. Fokus i bolagets arbete idag ligger på införande av uppförandekoden internt vilket ger en samordning av frågor kring bl.a. arbetsmiljö, arbetsrätt och jämställdhet.

Mjukvara

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Papper och massa

Holmen – resurseffektivitet och förstklassig rapportering

Holmen har på bara några få år seglat upp som ett av de bästa exemplen på hur ett medvetet och strategiskt hållbarhetsarbete kan bedrivas i ett medelstort börsbolag. Jämfört med de större och mer internationellt inriktade bolagen i branschen har Holmen bättre förutsättningar att hitta koncernövergripande strategier och arbetsätt på samtliga kritiska områden, som råvara, energi & klimat och arbetsförhållanden. Bolaget har tagit väl vara på den möjligheten och kommunicerar tydligt både internt och externt. Resultatmässigt ser vi hur flera viktiga nyckeltal utvecklas i positiv riktning och att andra ligger kvar på en fortsatt bra nivå. På ett par områden ser vi utrymme för betydande förbättringar. Särskilt intressant är att Holmen kan visa på en stor potential att minska sina klimatutsläpp

och har en tydlig ambition att göra så. De största utmaningarna i dagsläget är att säkra tillgången på miljöcertifierad vedråvara i den hårdnande konkurrensen på marknaden och att upprätthålla omvärldens förtroende vad gäller naturhänsyn i skogsbruket.

Stora-Enso – riskmedvetenhet och proaktivitet

För ett av de mest riskexponerade bolagen i sektorn har hanteringen av hållbarhetsrisker blivit affärskritiskt och även en tydlig konkurrensfördel. Stora Enso fortsätter att vara ett av de mest aktiva och progressiva företagen när det gäller hållbarhetsarbete och är även ledande när det gäller öppenhet och transparens. Vi ser två trender som ökar bolagets riskexponering: Strategiskt fokus på nya marknader ("emerging markets") och en kraftigt ökad konkurrens om träråvaran. Vi bedömer dock att bolagets riskhanteringssystem är tillräckliga och att de representerar bästa praxis i sektorn. Stora Enso har även en tydlig strategi för att minska sin klimatpåverkan och har varit framgångsrika i att göra verksamheten mer energieffektiv. Bolaget uppvisar t.ex. innovationskraft när det gäller biobränslen. Ett mer strategiskt angreppssätt på vattenfrågan vore önskvärt framöver. En annan utmaning för bolaget att hantera är ett ökat tryck från omvärlden vad gäller naturhänsyn i skogsbruket och FSC-standardens framtida utveckling, både i naturskogar och på plantager. Det råder viss osäkerhet om centrala CSR resurser och funktioner kommer att påverkas negativt av de nedskärningar som annonserats under 2007.

Service

Poolia – medvetet arbete bidrar till ökad jämställdhet

Vi bedömer att Poolia hanterar sina miljörisker och personrisker och är dessutom en föregångare inom jämställdhetsarbete. Poolia har en unikt jämn könsfördelning på alla ledningsnivåer inom bolaget: i styrelsen, i ledningsgruppen och på mellanchefernivå. Den könsneutrala ledningsstrukturen verkar inte vara en tillfällighet utan resultatet av ett medvetet och långsiktigt jämställdhetsarbete. Poolia förklarar själv sin medvetenhet om jämställdhet och mångfald med bolagets fokus på yrkeskompetens oavsett kön och bakgrund. Kompetensbedömningar är centrala i Poolias verksamhet, både i bemanningsverksamheten, och rekryteringstjänsterna. Poolia genomför även jämställdhetsutbildningar för företag. Poolia har möjlighet att bidra till en kunskaphöjning i samhället om diskrimineringsmekanismer och jämställdhetsfrågor genom sina tjänster inom bemanning, rekrytering och utbildning, samt sitt eget goda exempel.

Telekom

Ericsson – IT: s möjligheter för ett hållbart samhälle

Ericsson har infört ett certifierat miljöledningssystem för hela sin verksamhet och tar miljöhänsyn i utvecklingen av nya produkter genom utfasning av skadliga ämnen och med mål att få ner energiförbrukningen i användningsfasen samt öka återvinningsbarheten av den uttjänta produkten. Ericsson har under de senaste åren inlett en miljömässig och social revision av sitt leverantörsled i Kina, Indien och Brasilien. Vi ser fram emot att bolaget utökar revisionerna till att omfatta fler länder och leverantörstyper samt förbättrar den externa redovisningen av leverantörskontrollarbetet. Ericsson arbetar även inom kritiska områden som att få ned strålningen från deras produkter. Ericsson lyfter fram IT: s stora möjligheter att underlätta för andra branscher att minska sin miljöpåverkan och Ericsson tar även fram enklare lösningar för att erbjuda utvecklingsländer förbättrade kommunikationstjänster för befolkningen.

Teleoperatörer

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Transport

Tydlig föregångare saknas för närvarande i denna bransch

Verkstad /Sällanköp

ABB – omfattande miljöarbete och elektrifieringsmöjligheter för tredje världen

ABB har infört ett certifierat miljöledningssystem för de över 350 anläggningarna över världen, och arbetar med livscykelanalyser för att utvärdera sina produkters miljöpåverkan med fokus på minskad energipåverkan. Företaget arbetar med att införa den sociala policyn både internt och i leverantörsled och har en genomarbetad hållbarhetsredovisning. ABB utvecklar i projektform lösningar för att erbjuda utvecklingsländer elektrifieringsmöjligheter för att öka möjligheterna för lokalbefolkningen. ABB diskuterar även att införa system för att kontrollera projekt ur hållbarhetssynpunkt. Historiskt har ABB varit inblandat i kontroversiella projekt ur miljösynpunkt. Vi bedömer dock att risken idag är väsentligt mycket mindre sedan företaget omstrukturerats och flera riskutsatta delar sålts av.

Electrolux – först ut med unika miljöekonomiska indikatorer för produkterna

Företagets produktutveckling har fokus på minskad energi- och vattenförbrukning i användningsfasen och att öka återvinningsbarheten av produkterna. Bolaget arbetar med unika miljöekonomiska indikatorer för produkterna och har ett systematiskt miljöarbete för huvuddelen av tillverkningen. Bolaget inför nu ett system för kontroll av leverantörernas hållbarhetsarbete och har själva genomfört en social revision av sin egen verksamhet i riskländer. Detta är avgörande i och med det strukturprogram med omläggning av produktion till lågkostnadsländer som bolaget är mitt uppe i.

SKF – gedigna system för systematiskt förbättringsarbete och miljöarbete åt kund

SKF har under senare år satsat på att utveckla produkter anpassade för miljödrivna sektorer som teknik för bränslecellsfordon och vindkraft och är idag en av de viktigaste leverantörerna till vindkraftsindustrin. Som leverantör till fordonsindustrin arbetar SKF bl a med att få ned vikten på sina produkter för att få ned bränsleförbrukningen hos fordonen. I grunden har SKF ett långvarigt miljöarbete och hela verksamheten är miljöcertifierad enligt ISO 14001. SKF har även ett omfattande arbetsmiljöarbete och certifierar alla anläggningar enligt OHSAS.